

МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ “ФІЛАТОВСЬКІ ЧИТАННЯ - 2021”

20-21 травня 2021 р.

Одеса

Національна академія медичних наук України
Міністерство охорони здоров'я України
ГО «Товариство офтальмологів України»
ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України»

МАТЕРІАЛИ

Науково-практичної конференції
з міжнародною участю “Філатовські читання-2021”

20-21 травня 2021 р.
Одеса

МАТЕРИАЛЫ

Научно-практической конференции
с международным участием “Филатовские чтения-2021”

20-21 мая 2021 р.
Одесса

ABSTRACTS

Research/practice conference with international participation
“2021 Filatov Memorial Lectures”

20-21 May 2021
Odesa

Одеса, 2021

УДК

ББК

Затверджено Вченою радою ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України". Протокол № 3 від 24 квітня 2021 року.

Редакційна колегія

- Пасечнікова Н. В. член-кор. НАМН України, д-р мед.наук, професор, директор ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України"
- Науменко В.О. д-р мед. наук, професор, заступник директора з науково-медичної роботи ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім.В.П.Філатова НАМН України"
- Стойловська О.Г. завідувач відділу науково-медичної та патентної інформації ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"
- Мирненко В.В. завідувач організаційно-методичного відділу ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім.В.П.Філатова НАМН України"
- Сафроненкова І.О. канд. мед. наук, с.н.с. відділу офтальмоонкології ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім.В.П.Філатова НАМН України"
- Слободяник С.Б. канд. мед. наук, завідувач лабораторії функціональних методів дослідження ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"
- Аркуша А.Ю. співробітник відділу науково-медичної та патентної інформації ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"
- Муратова Є.Г. співробітник відділу науково-медичної та патентної інформації ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"
- Волкова Ю.С. молодший науковий співробітник організаційно-методичного відділу ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"
- Березовська К.О. молодший науковий співробітник організаційно-методичного відділу ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"
- Іванчукова Г.В. молодший науковий співробітник організаційно-методичного відділу ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"
- Аніщенко Ю.О. перекладач ДУ "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України"

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю
М 34 «Філатовські читання-2021». 20-21 травня 2021. – Одеса, "Чорномор'я". – 380 с.

У цьому збірнику представлені матеріали, авторами яких є українські фахівці в галузі офтальмології. У роботах викладені результати науково-практичних робіт, присвячених актуальним питанням надання висококваліфікованої допомоги пацієнтам із захворюванням очей. Матеріали збірника можуть бути корисні для науковців, практикуючих лікарів, студентів і аспірантів.

ISBN

Повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей несуть автори опублікованих матеріалів.

© Державна Установа "Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України"

Молчанюк Н. І. Ультраструктурні зміни в хоріоїдеї та сітківці щурів у віддалені строки після внутрішньочеревної ін'єкції суміші спиртів (40% етанолу і 100% метанолу) у співвідношенні 3:1	315
Молчанюк Н. І., Фесюнова Г. С., Сотнікова О. П. Особливості ультроструктурних змін роگیвки ока кролів після інстиляцій та субтенонових ін'єкцій ліпосомальної форми кверцетину при моделюванні термічного опіку роگیвки її ступеня тяжкості	317
Недзвецька О. В., Пастух У. А., Кіхтенко О. В., Пастух І.В. Морфофункціональна активність ендотелію судин райдужної оболонки та циліарного тіла тварин при експериментальному гіпопінеалізмі	319
Пасечнікова Н.В., Федірко П.А., Король А.Р., Бабенко Т.Ф., Гарькава Н.А. Чорнобильська катастрофа і офтальмологи України: підсумки 35-річних зусиль	321
Пастух И. В., Гончарова Н. А., Шкиль Е. А., Пастух У. А., Казмирук И. Л. Использование капилляростабилизирующего комбинированного препарата в лечении пациентов с посттромботическими ретинопатиями	322
Перетягіна Д. О., Ульянова Н. А. Субфовеолярна товщина судинної оболонки у хворих з віковою дегенерацією макули за даними оптичної когерентної томографії	324
Ростель В. В., Кустрин Т. Б., Задорожний О. С., Насінник І. О., Невська А. О., Ульянова Н. А., Остроухов С. В., Січко А. В., Рилькова К. А., Савельєва Л. А., Пенішкевич Я. І., Пархоменко О. Г., Король А. Р. Ефективність антиангіогенної терапії при захворюваннях макули в рамках COAST.UA (заключний звіт)	326
Саржевський С. Н., Саржевська Л. Е. Різновиди типів відношення до хвороби при офтальмологічній патології	328
Скрипник Р. Л., Тихончук Н. А. Особливості протизапальної терапії хвороби сухого ока	330
Скрипник Р. Л., Скрипниченко І. Д., Гребень Н. К. Повышение эффективности ранней диагностики заболеваний зрительного нерва	332
Тарануха О. О. Синдром сухих очей у хворих на коронавірусну інфекцію COVID-19	333
Фесюнова Г. С., Чуднявцева Н. О., Родіна Ю. М., Абрамова Г. Б., Цибуляк Г. М. Оцінка фармакотерапевтичної ефективності різних способів введення ліпосомальної форми кверцетину при моделюванні кислотного опіку роگیвки II ступеня тяжкості	335
Якименко С. А., Джигалюк О. В., Велісар Т. А., Амжад Альбін. Стан сльозопродукції при сухому оці у хворих з синдромами Стівен-Джонсона, Сьогрена, Лайєла та пемфігоїдних захворюваннях очей	337
Якименко С. А., Костенко П. О., Хрустальова О. А. Хірургічне лікування рецидивуючого птеригію	338

Клінічні випадки

Боброва Н. Ф., Уманец Н. Н., Братишко А. Ю. Эффективность хирургического лечения экссудативной отслойки сетчатки при ретините Коатса у детей	342
Гребень Н. К., Розумий Н. М., Чмиль А. А., Шимотюк Ю. В. Клинический случай травматического смещения роговичного лоскута через два года после кератомилеза in situ (LASIK)	344

The efficacy of antiangiogenic therapy for some macular diseases in the framework of COAST.UA (final report)

Rostel V. V., Kustryn T. B., Zadorozhnyy O. S., Nasinnyk I. O., Nevska A. O., Ulianova N. A., Ostroukhov S. V., Sichko A. V., Rylkova K. A., Savelieva L. A., Penishkevich J. I., Parhomenko O. G., Korol A. R.

*SI «The Filatov Institute of Eye Diseases and Tissue Therapy of NAMS of Ukraine»
Ophthalmic Medical Center of ONMU*

Communal non-profit enterprise «Regional Ophthalmic Hospital» MRC

ME «Volyn Regional Clinical Hospital»

State Higher Educational Institution of Ukraine «Bukovinian State Medical University»

Central Polyclinic of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

(Odesa, Mykolaiv, Lutsk, Chernivtsi, Kyiv, Ukraine)

Purpose. To define the efficacy of anti-angiogenic therapy for fundus diseases. **Methods.** 230 patients (247 eyes) with fundus diseases included in this study: serous detachment of the pigmentary epithelium associated with age-related macular degeneration – 55 patients, myopic CNV – 142, CNV associated with central chorioretinitis – 17 and 16 patients with CNV associated with angioid streaks of macula. Patients were given antiangiogenic therapy. **Results.** An increase in mean visual acuity (VA) and a decrease in central retinal thickness (CRT) in CNV associated with myopia, chorioretinitis and angioid streaks of macula (statistically significant); saving VA and decreasing serous detachment of the pigmentary epithelium associated with age-related macular degeneration were revealed. **Conclusion.** Antiangiogenic therapy increases VA and decreases CRT in patients with CNV associated with myopia, central chorioretinitis and angioid streaks; saves VA and decreases serous detachment of the pigmentary epithelium associated with age-related macular degeneration.

Різновиди типів відношення до хвороби при офтальмологічній патології

Саржевський С. Н., Саржевська Л. Е.

Запорізький державний медичний університет (Запоріжжя, Україна)

Актуальність. Важливою часткою концепції лікувальної тактики є не тільки знання та навички лікаря, а й особистість хворого. Особливості позиції пацієнта по відношенню до свого захворювання та в цілому до терапії є суттєвими факторами його подальшої успішної реабілітації. Однак формування реагування на будь – яку нозологію це багатофакторне явище, що включає риси особистості, різноманітність самого захворювання та зовнішні соціально – психологічні фактори. Доцільним є впровадження елементарних психологічних методів у хворих з хронічною офтальмологічною патологією для виявлення дезадаптації в зв'язку з цими розладами, що допоможе ефективному лікуванню.

Мета. Дослідити дезадаптаційні типи відношення до хвороби в офтальмологічній практиці.

Матеріал та методи. Спостерігалось 74 хворих (35 жінок, 39 чоловіків) у віці 46 – 78 років, що проходили стаціонарне лікування у відділенні мікрохірургії ока. Участь у психологічному дослідженні була добровільною. Усім хворим запроваджена методика «Тип відношення до хвороби» (ТОБОЛ) – тестова методика, що спрямована на діагностику типу відношення до захворювання з використанням клініко – психологічної типології (А. Личко, Н. Іванов, 1980).

Результати. Серед усіх хворих тільки 17 (23%) не мали порушень психологічної та соціальної адаптації. Вони адекватно оцінювали свій стан, активно приймали участь у лікуванні, виконували всі призначення, бажали подолати хворобу, не знизили свій рівень функціонування. У деяких випадках (анозогнозичний тип) пацієнти зменшували наявність патології або заперечували її взагалі, та це теж не призводило до поведінкових та психологічних проблем. У 37 (46%) хворих була присутня дезадапційна поведінка, що переважала в афективній сфері та супроводжувалася інтрапсихічною спрямованістю особистісного реагування на хворобу. Переважна більшість пацієнтів виявляла занепокоєння про можливі ускладнення та навіть небезпеку лікування (тривожний тип). Вони формували претензії до лікарів щодо недостатнього обстеження, демонстрували навіть вимоги про зміну лікувальної тактики. Характерною рисою була фіксація уваги на уявному, а не реальному перебігу хвороби, це потенціювало вимоги й серед родини хворого. Частина цієї групи навпаки була зосереджена на демонстрації своїх скарг, їх перебільшенні та необхідності додаткових втручань (іпохондричний тип). Серед хворих була присутня дилема: бажання лікуватися та зневіра в успіх; потреба обстеження та боязливність нанесення цим шкоди. Окремі пацієнти демонстрували перевагу роздратованості в першу чергу на больові відчуття, не бажали бути терплячими в термін лікування, особливо операційного втручання (неврастенічний тип). У подальшому вони просили вибачення, та все ж привносили хаотичність у лікувальну тактику. Остання група 20 (31%) хворих також виявляла дезадапційну поведінку, вона мала інтерпсихічний напрямок, що було більш за все, наслідком провідного темпераменту особистості. Серед них домінували демонстрації страждань внаслідок хвороби, та дійсним було лише бажання повернути до себе увагу лікарів та родичів (егоцентричний тип). Ця категорія хворих була дуже емоційно нестабільною та навіть непередбачуваною. Окремі пацієнти протягом усього терміну лікування (паранояльний тип) висловлювали підозрілість щодо призначення ліків, різновидів операцій. Подальше невдоволення приписувалося «некомпетентності» лікарів, що призвело до небажаних наслідків; хворі вимагали їх покарання.

Висновки. Типологічний підхід з лаконічним описом психологічних відносин, що не потребує спеціальних знань, формує додаткові знання про хворих та вдосконалює лікування та реабілітацію.

Varieties of types of attitude to the disease when ophthalmic pathology

Sarzhevskiy S. N. Sarzhevskaya L. E.

Zaporizhzhia State Medical University (Zaporizhzhia, Ukraine)

There were 74 patients who were treated in the Ophthalmic Department of Eye Microsurgery. The psychological test methodology "type of attitude towards the disease" was carried out. In 57 patients (73%), maladaptive behavior of an inter or intrapsychic orientation was revealed, which prevailed in the affective sphere and showed different types of response to the disease.

Особливості протизапальної терапії хвороби сухого ока

Скрипник Р. Л., Тихончук Н. А.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (Київ, Україна)

Хвороба сухого ока (ХСО) характеризується порушенням гомеостазу слізної плівки, яке супроводжується очними симптомами, серед яких нестабільність, гіперосмолярність, запалення і нейросенсорні порушення мають етіологічне значення (Dry eye workshop 2017). При ХСО у пацієнтів в кон'юнктиві виявляється інфільтрація лимфоцитами (CD3, CD4 і CD8), підвищена експресія маркерів запалення (ICAM-1) і імунної активації (головного комплексу гистосумісності класу II: HLA- DR, HLA- DO (Дрожжина Г. І. 2020). Локальна аутоімунна відповідь, як результат запалення очної поверхні, розвивається у більшості пацієнтів ХСО. А розвиток персистуючого запалення, що виникає при ССО, приводить до подальшого руйнування слізної плівки. На теперішній день хронічне запалення в патогенезі ХСО вимагає включення в лікування пацієнтів місцевої протизапальної і імунокоригуючої терапії (TFOS DEWS II 2017, Бржеский В. В., 2019; Bron A.J. et al., 2017). За даними багатьох авторів доказана ефективність імуносупресивної терапії (Calonge M. 2010, Бутин Е.В., Флоренцева С.С. 2016, Головинова О. І. 2017). Представляють інтерес систематичні інстиляції 0,1% очної емульсії циклоспорина А (IKERVIS®, Santen). Циклоспорин А – це циклічний поліпептидний імуномодулятор, що надає імуносупресивну і протизапальну дію. Циклоспорин подавляє розвиток клітино-опосередкованих реакцій. Було доведено, що циклоспорин інгібує вироблення і вивільнення прозапальних цитокинів, включаючи інтерлейкин 2 (IL-2) або фактор росту Т-клітин (TCGF), а також підвищує вивільнення протизапальних цитокинів. У пацієнтів з імунозапальним типом ХСО, циклоспорин після місцевого застосування пасивно всмоктується в інфільтрати з Т-лимфоцитів рогівки і кон'юнктиви і інактивує фосфатазу кальциневрина, що в свою чергу інгібує дефосфорилування фактора транскрипції NF-AT і запобігає транслокації останнього в ядро, тим самим блокуючи вивільнення прозапальних цитокинів типу IL-2.

Мета: вивчити ефективність 0,1% очної емульсії циклоспорина А в лікуванні пацієнтів з ХСО.